

ZAKÁZANÉ ZPŮSOBY LOVU A MYSLIVECKÁ ETIKA

JIRÍ TUZA -- DANA ZAPLETALOVÁ

Ústav práva a humanitních věd, PEF, Mendelova univerzita v Brně

Abstract in original language

Myslivost a lov jsou dva nerozlučně spjaté pojmy. Lov napomáhá dosahovat významné chovatelské a ochranné cíle. Některé způsoby lovu jsou v ČR zakázány právní úpravou. Důvody tohoto zákazu jsou motivovány mnoha hledisky. Mezi nejvýznamnější patří ochrana zvěře před utrpením a myslivecká etika. Článek se bude zabývat zejména těmito důvody.

Key words in original language

Myslivost, etika, morálka, právo.

Abstract

Hunting and fishing are the two inextricably linked concepts. Hunting helps to achieve significant breeding and conservation objectives. Some methods of hunting are prohibited in the CR legislation. The reasons for this prohibition are motivated by many aspects. The most important include the protection of animals from suffering and hunter ethics. This article will address in particular the following reasons.

Key words

Hunting, ethics, morality, law

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O PROBLEMATICE

Současná společnost se ocitla v období, často nazývané *postmodernou*. Každé období vývoje lidské společnosti je charakteristické určitými změnami a přesunem zájmů jednotlivců i celé společnosti, což je podmíněno dosažením určité úrovně v různých oblastech života. Mění se cíle, kterých má být dosaženo a které jsou ve středu zájmu, mění se životní podmínky a možnosti využívat výsledků dosažených na různých úrovních společenských aktivit.

Současná doba přináší mimo jiné *přehodnocení tradičních postojů*, změnil se hodnotové žebříčky jednotlivců i celých sociálních skupin. Společnost často toleruje to, co by dříve bylo považováno za amorální a naopak – některé morální hodnoty, (například čest, pravdomluvnost, poctivost, skromnost...) se dostaly na jiné místo v žebříčku hodnot a zaujaly až druhotný význam v morálním hodnocení.

Největší skeptici hovoří o rozpadu morálky jako celku a o nulovém morálním řádu, aby vzápětí navázali tvrzením, že je možné pozorovat,

jak se morální chaos postupně začíná strukturovat a vzniká nová morální představa.¹

Umírněnější kritici současného morálního stavu ve společnosti se k názorům o krizi morálky staví opatrněji a současný stav hodnotí spíše jako „soumrak morálky“, který však nepředstavuje její anulování, ale pouze určitou transformaci.²

Další velmi časté postoje kritiků se s despektem ptají: Co je morálka? A vzápětí si sami odpovídají, že nic. Připouštějí, že by mohla mít význam a ovlivňovat i posuzování chování, jedině za předpokladu, že by byla jednotná, nebo kdyby byla alespoň přesně vymezena její pravidla. Zastánci tohoto a jemu podobných postojů tvrdí, že pokud morálka nemá jednotnou formu jako například právo, pak ji není možné respektovat, ani vynucovat její dodržování. Tento způsob posuzování morálky představuje četné snahy o *juridikaci morálky*. Jde tedy o popření její samostatnosti mezi jednotlivými normativními systémy a její sublimace do systému právních norem.

2. REGULÁTORY LIDSKÉHO CHOVÁNÍ

Převážná většina lidského jednání podléhá jiným regulativům, než je právo, především morálce. Morálka je považována za nejstaršího regulátora lidského chování. Představuje soubor principů, mravních zásad a norem, které vycházejí z posuzování veškerých lidských a společenských záležitostí, a to z aspektu rozeznávání dobra a zla. *Morálka představuje jednak systém normativní, ale i systém hodnotový a hodnotící.* Většinou společnosti je vyžadováno dodržování mravních zásad a principů, ale jejich dodržování souvisí také s vnitřním přesvědčením každého jedince, s jeho úrovní vnímání a hodnocením mravních hodnot. Působení morálních norem je závislé na výchově každého jedince, ale také na trendech ve společnosti. Morálka je spojena s existencí lidské společnosti a stejně jako právo podléhá historickému vývoji.

Na rozdíl od práva vystupuje morálka jako systém pluralitní, vnitřně strukturovaný, až do roviny každého jedince a na rozdíl od práva je dodržování morálních norem spojeno nikoliv se státním donucením, ale s působením autority veřejného mínění.³ Morálka hodnotí to, zda chování jedince či skupin podporuje nebo poškozují druhé, její dodržování je spojeno s kladným hodnocením a přijetím určitou

¹ K problematice blíže viz např. PÍŤHA, P. *Morální problém současné doby*. [cit. 11.3.11]. Dostupné z WWW <http://www.etickeforumcr.cz/main/stranky.php?rec=76>.

² HODOVSKÝ, I. *Soumrak morálky? Ke změnám etické odpovědnosti*. [cit. 16.3.11]. Dostupné z WWW <http://www.ped.muni.cz/wphil/clenove/hodovsky/texty/soumrak.html>.

³ MADAR, Z. et al. *Slovník českého práva*. Praha: Nakladatelství Linde, a.s., 3. přeprac. vydání, 2002, s. 749.

sociální skupinou, z hlediska jedince pak s pocitem čistého svědomí. Naopak její porušování je spojeno s odmítnutím, odsouzením, případně vyčleněním ze společnosti, z hlediska subjektu pak s pocitem viny a špatného svědomí.

Morální normy jsou normami neformálními, není tedy předem stanovena závazná forma pro jejich vznik a podobu jako tomu je v případě práva. Vznikají živelně jako pravidla, která jsou přijata buď celou společností, nebo její částí. Jejich dodržování není vynucováno mocenskou autoritou, ale je založeno na dobrovolnosti a na vnitřním stavu každého jedince, na jeho osobnosti a jeho uvědomění si morálních pravidel, ale i vlastního chování, postojů a projevů vůči ostatním.

Z filosofie, původní racionální univerzální vědy, která se snažila nalézt odpovědi v souvislosti s existencí člověka a celého světa, se vydělila *etika jako věda o morálce*, neboli nauka o mravnosti, o podstatě morálního vědomí a jeho původu. Etika se snaží vědecky zdůvodnit odpovědi na otázky typu co je správné a morální a jakým způsobem se mají členové lidské společnosti chovat, aby bylo dosaženo dobra a souladu s morálkou. Etika je tedy jednou z nejstarších teoretických vědních disciplín a objektem jejího zkoumání je právě morálka, proto bývá etika často označována jako teorie morálky. Jedná se o vědní disciplínu, která se pokouší nalézt a zdůvodnit správné jednání, správné postoje a projevy v souladu s morálkou. Velmi zjednodušeně se dá říci, že se snaží nalézt odpovědi na otázky *proč* a *jak*. Snaží se pomocí vědecky zdůvodněných kritérií ukázat, jaká by morálka měla být, případně také ukázat a řešit slabá místa v morálce a skrze ni i v dalších sociálních projevech.

3. ETIKA A VÝKON MYSLIVOSTI

Také v myslivosti prošla etika vývojem a zaujímá v dnešní době významné místo. Počátky nyslivecké etiky spadají do doby baroka. V té době, kdy šlechta z dnešního pohledu zcela neeticky požaduje velké výřady, dochází u personálu ke změně lovce v myslivce, chovatele zvěře (pouze čeština rozlišuje výraz myslivec od výrazu lovec!). Panský lovčí se stává myslivcem, chovatelem zvěře. Vznikají obory, později i pro černou zvěř, která v drobném polním hospodářství nemohla obstát. Vznikají bažantnice. Privilegovaná skupina lovčích sloužících šlechtě a panovníkovi při lovu velké zvěře se nyní mění kvalitativně: v chovatele, jehož starostí již není organizace lovu, ale hlavně péče o zvěř, o vysoké stavy zvěře. Také náboženství se přizpůsobuje. Od pohanských pověr a bohů lovu po řeckou Artemis a římskou Dianu navazuje křesťanství Eustachovsko-Hubertskou legendou zjevení jelena se zlatým křížem na hlavě. Ke dvorní etiketě patří krátké lovecké mše, konané před lovem. V důsledku těchto vlivů a změn dochází později ke kvalitativnímu posunu z pouhého šlechtice-lovcevmyslivce-hospodáře.

Tak z etikety dvora pomalu vzniká hluboký etický vztah jak k živé, tak k usmrcené zvěři, který trvá v naší myslivosti dodnes! Zvyky a tradice při lovu, přísné zásady chování ke zvěři jsou ceremonie, vycházející z úcty k této zvěři. Nejsou samoúčelným divadlem, ale vytváří vysokou kulturu naší myslivosti. Doby lovu, doby hájení zvěře, náročnost chovu a opět ekonomická náročnost se stovkami dalších starostí a na druhé straně krásy přírody, krásné pouze a právě se zvěří, relaxace dnešního přetíženého člověka nejen při loveckém zážitku, ale i při zimní péči. To vše způsobuje silné pouto našich myslivců ke zvěři a krajině! Již první pravěcí lovci projevovali i určitý kulturní vztah k lovené zvěři. První výtvarné projevy byly v pravěku věnovány námětům lovu a zvěře. Kresby mamutů, praturů, losů v jeskyních jsou staré několik desítek tisíc let.⁴

K myslivosti patří v první řadě mimořádná míra etiky. Ten, kdo rozhoduje o životě a smrti jiné bytosti, musí být k tomu morálně připraven a to zvláště dnes, kdy myslivec nechová zvěř proto, aby ji usmrcoval pro obživu, ale usmrcoval jen jedince churavé, slabé, do chovu nevhodné a nad kmenové stavy přespočetné proto, aby zachoval celek přírody. Musí tedy o životě zvěře a o přírodě vůbec vědět mnoho, aby své rozhodnutí obhájil před sebou samým i svými druhy. Rytířsky musí vidět ve zvěři nikoliv jen živý terč, ale partnera s právem na rovnost šancí. Z toho důvodu není možno pokládat myslivost za druh sportu. Společné rysy myslivosti a sportu spočívají v tom, že jde o činnost dobrovolnou, sloužící k osvěžení a rekreaci a prováděnou – jako u většiny sportů – na čerstvém vzduchu, při níž se otužuje tělo a posiluje i duch. Myslivost má však hlubší smysl, je to široký pojem, zahrnující i složku hospodářskou, lov popřípadě střelba je pouze jednou z jejich stránek. Střelectví jako takové je ovšem druhem sportu. Při střeleckém sportu je cílový objekt lhostejný, střelba je účelem. V myslivosti hraje při střelbě na lovu cílový objekt rozhodující úlohu, pro myslivce je též předmětem ochrany, péče a uváženého výběru. Střelba je zde pouze prostředkem.

I když to žádný zákon nezakazuje, v duchu myslivecké etiky myslivec například nevystřelí na panáčkujícího zajíce, nebo na bažanta, pokud neletí. Musí-li odstřelit slabou srnu se špatně vyvinutým srnčetem, střílí nejprve mládě, které by bez matky s jistotou uhynulo. A to je pouhý zlomek modelových situací, kde záleží na myslivecké etice. Právě tedy tato patří na první místo do souboru mysliveckých zvyků a tradic. A jest si jen přát, aby

⁴ Dostupné z WWW: <http://forum.grygov.cz/index.php?topic=710.0>. [cit. 23.11.11].

myšlivci naplnili skutky parolu, kterou myslivecký spisovatel František Vodička deklaroval v roce 1948 ve své knize “Zvěř a myšlivost ve světle věků”: Kdo je dobrým myšlivcem, je i dobrým člověkem. Myslivecké zvyky bychom mohli definovat jako soubor loveckých ceremoniálů a jiných mysliveckých obřadů a dalších norem jednání myšlivců předávaných tradicí, dají morálně výchovný a praktický význam. Některé jsou zakotveny v nařízeních a směrnicích, další jsou tradovány v písemnictví nebo přejímány při výkonu myslivecké praxe. Řada mysliveckých zvyků vznikla v dávnější minulosti, jiné jsou novější. Celou tuto rozsáhlou oblast bychom si mohli rozdělit na několik okruhů. Jsou to: myslivecká etika, o které jsme se již zmínili; Myslivecké zvyky v užším slova smyslu; myslivecké dovednosti; myslivecké tradice.⁵

3.2 OSOBNOST MYŠLIVCE

Jednání myšlivce, při veškeré myslivecké činnosti a jemu odpovídající citění nazýváme mysliveckou morálkou – etikou, která vytváří osobnost myšlivce. Dávný řecký spisovatel Xenofón ve svém díle Kynégetikos, nejstarším známém spise o lovectví uvádí v kapitole 12, že lov mládeži přemnoho dobrého přináší, činí z nich muže rozšafné a poctivé, poněvadž se vychovávají v pravdivosti.

V současné době jsou od myšlivce požadovány následující zásadní vlastnosti:

- Přesné a přísné dodržování zákonů, směrnic a nařízeních o myšlivosti;
- Přednostní uplatnění chovatelských zásad a ochrany zvěře;
- Ušlechtilé provozování lovu;
- Potlačení střelecké vášně;
- Rozvaha, sebeovládání, skromnost;
- Ukázněnost a dodržování bezpečnosti při zacházení se zbraní;
- Zachovávání mysliveckých zvyků;
- Stálé sebevzdělávání;
- Poctivost a čestnost;
- Slušnost a nezištnost.

Myšlivost není pouze prostředkem k poznání a pozorování přírody, ale působí také na lidské srdce a rozum. Myslivecká etika se potom projevuje tam, kde přestává platit směrnice a rozhoduje cit. Důležitý je také mravní význam myšlivosti.

⁵ Dostupné z WWW: <http://www.msob.estranky.cz/clanky/myšlivecke-tradice.html> [cit. 22.11.11].

Myslivost, pokud je správně chápána a provozována má význam etický, tj., že působí výchovně na morálku a charakter myslivce. Obdobně má také význam estetický, neboť zušlechťuje myslivce, učí ho poznávat krásy přírody a života v ní. Hlavní myšlenka vychází z toho, že ten, kdo rozhoduje o životě a smrti musí stát mravně vysoko.

Je-li tedy myslivec oprávněn zvěř usmrcovat, pak z tohoto práva plynou důležité povinnosti. K nejdůležitějším patří, že zvěř nesmí trýznit, je povinen o zvěř pečovat a ji chránit. Myslivec nechová zvěř proto, aby ji usmrcoval, ale usmrcuje ji proto, aby ji choval. Výkon práva myslivosti učí a je zaměřen k cílevědomému plnění povinností, kázně, sebezapření, sebeovládání, čestnosti a poctivosti. Ve styku se zvěří si myslivec musí osvojit humánnost, zdrženlivost a šlechtnost. Myslivost má výchovný a zušlechťující vliv na celou osobnost.

Zakázané způsoby lovu motivovány zejména:

- zajištěním bezpečnosti;
- ochranou zvěře proti týrání;
- mysliveckou etikou

Paradoxně myslivecká etika může být v protikladu s bezpečností a ochranou zvěře proti týrání – jde o otázku priorit.

4. PRÁVNÍ ÚPRAVA MYSLIVOSTI

První právní úprava v Čechách daná Honebním zákonem pro Čech č 49/1866 čes. z. z. v § 32 stanoví dobu hájení honebné zvěře a v § 36 výslovně zakazuje pouze „Zvěř do ok a pastí lapati, vyjímajíc zvěř škodnou.“

Uvedená ustanovení jsou motivována především mysliveckou etikou, odmítání pytláckých praktik a skutečností nově vznikající myslivosti lidové vedle dosud dominující myslivosti profesionální. Následná právní úprava zákonem č. 98/1929 Sb. kterým se doplňují a částečně mění některá ustanovení honebně-policejní, rozšiřuje zejména výčet a dobu hájení zvěře. K dosud zakázanému způsobu lovu přidává § 4 zákaz lovu jelení a dančí zvěře, která v honitbě převážně polní jen přebíhá, pokud je půda pokryta vrstvou sněhovou.

Skutečný přelom ve výčtu zakázaných způsobů lovu přináší paradoxně protektorátní právní úprava vládním nařízením č. 127/1941 Sb. o myslivosti. Vedle taxativního výčtu zvěře zavádí v § 4 myslivecké zásady a povinnost péče. Podle tohoto ustanovení lze myslivost vykonávat jen podle všeobecně uznaných mysliveckých zásad (myslivercký obyčej). Myslivec má právo a povinnost pečovat o zvěř a je zakázáno ohrožovat stav zvěře nepřiměřeným odstřelem nebo některý druh zvěře vyhubit. V § 35 odst. 1 jsou uvedeny zakázané způsoby lovu. Lze dovodit, uvedené zákazy jsou motivovány zejména Zakázané způsoby lovu motivovány zejména:

zajištěním bezpečnosti, ochranou zvěře proti týrání a mysliveckou etikou. Z pohledu ochrany zvěře proti týrání a myslivecké etiky se ze zákonného výčtu jedná především o tato konání:

1. střílet na zvěř spárkatou broky, běhounky a sekaným olovem, i když jde o ránu dostřelnou,
2. střílet na zvěř spárkatou náboji s okrajovým zápalem nebo náboji, jejichž dutinka je kratší než 40 mm,
3. honiti se zradidly jakéhokoli druhu v pásmu 300 m od hranic honebního okrsku (pro lov lišek mohou být dovoleny výjimky), honiti se zvonky na polích a nadháněti při měsíčním světle,
4. používat umělých zdrojů světla k chytání nebo k složení všeliké zvěře,
5. vypisovati, vypláceti nebo přijímati odměny za odstřel nebo chytání dravců; pokyny vydané oprávněnými k myslivosti nebo k rybářství jejich zmocněncům zůstávají tím nedotčeny,
6. bez dovolení nižšího mysliveckého úřadu zřizovati nebo v provozu udržovati lapáky na černou zvěř, chytací a padací jámy,
7. bez dovolení nižšího mysliveckého úřadu chytati divoké kachny v kačenárnách (kachní lapáky),
8. klásti oka nebo talířová železa jakéhokoli druhu, do kterých by se mohla chytiti zvěř,
9. užívati lapacích zařízení, umístěných na kůlech, na stromech, na jiných vyčnívajících předmětech nebo na vyvýšeninách půdy; to neplatí pro chytání na umělých, intenzivně obhospodařených rybnících a pro užití zařízení na lapání ptactva, která nejsou zakázána podle č. 13,
10. klásti ostře nabitě samostříly,
11. v čas nouze složiti zvěř spárkatou v okruhu 200 m od krmelců; nižší myslivecký úřad může v odůvodněných případech výjimečně povolit odstřel nemocné zvěře,
12. užívati zařízení na lapání ptactva, která ani nelapí ptactvo neporušené, ani je hned neusmrtí,
13. vykonávati lov s letadel,
14. otravovati lovnou zvěř, vyjímajíc otravování vran, strak a sojek fosforečným těstem v uzavřených vejcích,
15. vykonávati honbu s brakýři v honebním okrsku pod 1000 ha plochy,
16. při lovu zvěř bez potřeby trápiti,
17. nabízet ke koupi lapací zařízení, které není dovoleno podle č. 9 a 13.

V odstavci 2. jsou uvedeny sankce za porušení ustanovení o zakázaném způsobu lovu a dalších porušení vládního nařízení č. 127/1941 Sb. o myslivosti. Při nedobytnosti peněžité sankce může být uložen náhradní trest vězení.

Následující právní úpravy zákonem č. 225/1947 Sb. o myslivosti a zákonem č. 23/1962 Sb. o myslivosti s většími či menšími změnami ustanovení o zakázaných způsobech lovu přejímají a nevrací se k protektorátní úpravě. Lze tedy říci, že myslivecká etika a morálka získala trvale své místo v právní úpravě myslivosti.

Také současná právní úprava zákonem č. 449/2001 Sb. o myslivosti uvádí v § 45 zakázané způsoby lovu. Lov zvěře smí být prováděn jen způsobem odpovídajícím zásadám mysliveckým, zásadám ochrany přírody a zásadám ochrany zvířat proti týrání.

Výčet zákazů z pohledu myslivecké etiky a ochrany zvířat proti týrání je následující:

- a) chytat zvěř do ok, na lep, do želez, do jestřábích košů, tluček a nášlapných pastí a pomocí háčků, chytat ondatry do vrší,
- b) lovit zvěř způsobem, jímž se zbytečně trýzní, trávit zvěř jedem nebo ji usmrčovovat plynem,
- c) lovit zvěř do sítí, pokud nejde o její odchyt za účelem zazvěřování nebo u zvěře pernaté o ornitologický výzkum,
- d) lovit zvěř pernatou na výrovkách, lovit zvěř s pomocí živých živočichů jako návnad,
- e) nahánět zvěř srnčí pomocí ohařů, ostatní zvěř spárkatou s pomocí psů v kohoutku vyšších než 55 cm,
- f) lovit sluku vyháněním pomocí psa a plašením s honci,
- g) lovit zvěř s pomocí elektrických zařízení schopných zabítet nebo omráčit, zdroje umělého osvětlení, zrcadel, zařízení pro osvětlení terče, hledí pro střelbu v noci s elektronickým zvětšením obrazu nebo pro převrácení obrazu, reprodukční soustavy s hlasy zvěře, výbušnin,
- h) lovit zvěř s pomocí mechanismů pohybujících se po zemi, nad zemí nebo po vodě, pokud nejde o loď plovoucí rychlostí menší než 5 km/hod.,
- i) střílet zvěř jinou zbraní než loveckou (dlouhou palnou zbraní kulovou, brokovou nebo kombinovanou, určenou k loveckým účelům),
- j) střílet zvěř zakázanými zbraněmi, jejich doplňky a střelivem, 24)
- k) střílet zvěř srnčí jinou zbraní než kulovnicí s nábojem s energií ve 100 m nižší než 1000 J (joulů) a ostatní zvěř spárkatou nižší než 1500 J; to neplatí při lovu selete a lončáka prasete divokého, které lze při nadhánce, nahánce nebo nátláče střílet i brokovnicí s jednotnou střelou,
- l) střílet zvěř z poloautomatických nebo automatických zbraní se zásobníkem schopným pojmout více než 2 náboje,
- m) lovit zvěř kromě prasat divokých a lišek obecných za noci, tj. hodinu po západu slunce až do hodiny před východem slunce; lovit prase divoké a lišku obecnou v noci bez použití vhodné pozorovací a střelecké optiky,
- n) lovit zvěř v době nouze ve vzdálenosti do 200 m od krmelců a slanisk,
- o) dávat do krmiva lákací a narkotizační prostředky, pokud to není prováděno za účelem odchytu,
- p) střílet zvěř na hnízdech a vystřelovat hnízda,
- q) lovit zvěř na honebních pozemcích, na kterých současně probíhá sklizeň zemědělských plodin, a na sousedních pozemcích ve vzdálenosti do 200 m od hranice těchto pozemků,
- r) lovit zvěř na čekané ve vzdálenosti do 200 m od hranic

sousední honitby, lovit bažanty ve vzdálenosti do 200 m od sousední bažantnice a v těchto vzdálenostech přikrmovat zvěř, umísťovat myslivecká zařízení a provádět lov z mysliveckých a jiných zařízení,

- s) střílet spárkatou zvěř v odchyťových a aklimatizačních zařízeních a v přezimovacích objektech, s výjimkou zvěře poraněné a chovatelsky nežádoucí,
- t) lovit na společném lovu zvěř spárkatou kromě laní a kolouchů jelena evropského a jelena siky, muflonek a muflončat, selete a lončáka prasete divokého; tento zákaz se netýká lovu v oborách,
- u) střílet zajíce polního, bažanta obecného, orebici horskou, perličku obecnou, kachnu divokou, poláka velkého, poláka chocholačku, lysku černou, husu velkou, husu běločelou a husu polní jinak než loveckou zbraní brokovou na společných lovech za účasti minimálně 3 střelců a stanoveného počtu loveckých psů,
- v) používat olověné brokové náboje k lovu vodního ptactva.
- w)

5. SHRNU TÍ

V zájmu lidské společnosti jako celku je nutné nepodceňovat a nezpochybňovat význam pravidel chování, která jsou nezbytná jako předpoklady soužití celé společnosti nebo jednotlivých společenských skupin. Pravidla, zejména pak morálka, jsou vyjádřením toho, co převážná část členů společnosti pokládá za správné nejen pro sebe, ale pro celou populaci, pro vlastní existenci společnosti a její zachování. Je zřejmé, že morální normy a hodnoty v nich obsažené nevznikají ze dne na den, ale společnost si je vytváří po určitou dobu, která je nutná k tomu, aby některé nové skutečnosti a sociální jevy byly vnímány jako dobré nebo jako špatné, případně z morálního aspektu jako zcela bezvýznamné. I s ohledem na tento fakt může každý posoudit jakoukoliv věc z aspektu dobra či zla ihned. Každý může zaujmout vlastní postoj k novému jevu nebo situaci ve společnosti a tento svůj názor následně komparovat s názory druhých. Na základě tohoto následného srovnání může svůj hodnotící postoj také změnit, což nelze považovat za špatné, naopak, každý by měl připustit, že existují různé postoje a hodnocení, které nakonec může přijmout jako správné a všeobecně dobré i celá společnost nebo převážná většina jejích členů.

V tomto směru právo, které reguluje všeobecně významné jevy a vztahy ve společnosti, je vytvářeno autoritou, konkrétně zákonodárnou státní mocí. Právní normy musí projít velmi formálním, zákonem stanoveným procesem, aby se staly všeobecně závaznými. Z aspektu práva tedy není možné zaujmout ihned a ke všemu hodnotící stanovisko. V mnoha společenských situacích a vztazích pak není třeba vůbec provádět právní regulaci, dokud si to všeobecný zájem nebo nutnost ochrany jedinců, případně celé společnosti, nevyžádá.

Velmi důležité je respektovat existující morálku a etiku, která pomáhá nacházet odůvodnění mravních norem, i v procesu tvorby a realizace práva. Na základě uvedeného výčtu lze říci, že myslivecká etika a morálka získala trvale své místo v právní úpravě myslivosti. Vedle těchto prvků je ochrana zvěře výrazně ovlivněna také zákonem č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání. Právní úprava sama o

sobě však nemůže zajistit efektivitu a vůli právo dodržovat. Zde hraje nezastupitelnou roli také osobnost myslivce a individuální žebříček hodnot, osobní míra kořistnictví a touha po úspěchu. Svůj význam má někdy také pocit všemocnosti v soukromých honitbách, snobství a stav společnosti s významnými tendencemi porušovat právo. Další významnou okolností je při současných nízkých stavech drobné zvěře převaha individuálního způsobu lovu, který se děje obvykle beze svědků, v časných ranních, nočních či večerních hodinách. Všechny tyto okolnosti podporují teorii nezastupitelnosti myslivecké etiky a morálky při výkonu práva myslivosti.

Literature:

- HODOVSKÝ, I. *Soumrak morálky? Ke změnám etické odpovědnosti.* [cit. 16.3.11]. Dostupné z WWW <http://www.ped.muni.cz/wphil/clenove/hodovsky/texty/soumrak.html>.
- MADAR, Z. et al. *Slovník českého práva.* Praha: Nakladatelství Linde, a.s., 3. přeprac. vydání, 2002, s. 749.
- PÍŤHA, P. *Morální problém současné doby.* [cit.11.3.11]. Dostupné z WWW <http://www.etickeforumcr.cz/main/stranky.php?rec=76>.
- PROSCH, P. *Myslivecká etika v historii a současnosti.* Dostupné z WWW: <http://forum.grygov.cz/index.php?topic=710.0>. [cit. 23.11.11].
- Dostupné z WWW: <http://www.mscb.estranky.cz/clanky/myslivecke-tradice.html> [cit. 22.11.11].

Contact – email

jirituza@volny.cz -- dana.zapletalova.uphv@mendelu.cz